

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDÉLMÉVEL.

Nro 5.

Költ Bétsben; Sz. Jakab Havának (Júliusnak)
18-dik napján 1797-dik Efstendőben.

Hadi és 'Békességes Környüldallások.'

Triestből Júl. 11-dikénn: — „Ts. Kir.
Generális Klenau el-járván az Adriai ten-
geren fekvő Szigeteket, melyek Dalmá-
tziához tartoznak; mindenütt nagy indú-
lattal fogadtatott; de bizonyosokká is tette
a' Ts. K. Felség' nevéhenn a' Lakosokat,
hogy tökéletes bátorságot reménylhetnek
mind Religiójokra, mind Vagyonjaikra
nézve. — Udineből írják, hogy ott még

E

a' héten egy Congressus fog kezdődni, a' melyben Bonapartéval, tanátskozni fognak a' Ts. K. Udvar' részéről: Gróf Pergen; Gen. Meerfeld; B. Humburg, (a' ki, Velentzei Követe vala a' Bétsi Udvarnak) és Márkéze Galló."

Az Olasz Respublikákról azt írja a' *Quotidienne* nevű Párisi Újság, hogy azoknak származásokonni csak mosolyog *Thugut* (Ts. K.) Minister, és az ő politikus Átlássában, az Ausztriai Tartományokhoz vagynak már azok számlálva.

A' Velentzei Respublikához tartozott Terra firmát, az az, azokat a' Tartományokat, melyeket Európának háraz részében birt Velentze: hét Ofztályokra (Departmánokra) osztotta fel Bonaparte. Magáról Velentze' Városáról, úgy Istriáról, Dalmáziáról, és az úgy nevezett Levántai Szigetekről, méjj hallgatás vagyon; az ezen fel-osztást magában foglaló Rendelésben.

Az úgy nevezett Cispadana (Páduson innét fekvő) Olasz Respublikában ki-hirdettetett 1.) hogy e' folyó 1797-dik esztendőről nem fog interes fizetődni a' nemzeti adósságokért, melyeket, arany, ezüst edényekben 's szekerekben, lovakban fzedett fel a' Státus, magános Személyektől; mert másra kell a' mi pénz vagyon: hanem azokért a' summákért, melyek ebben az esztendőben fognak be-adódni a' Státus-

Kátfűzájába, *szóztól öt* interes rendez-
sen ki fog járni három esztendőig, ak-
kor pedig magok a' summák is vízfűzáté-
rítettnek. 2.) Hogy a' Velentzei Respub-
lika egyesíteni kívánja magát a' Cispadá-
na Respublikával, mely kívánságát két
Deputátusai által már vóltaképpen ki is
jelentette. Ezen jelentésnek ki-hirdetését
nagy ceremonizálások követték.

Corcyra (Corfu) Szigeténél Velentzei
Admirális Gentili áll egy Hajóssereggel.

Nápolyból Jún. 17-dikénn: — „Egy
Királyi Rendelés tétetett itt közönségessé
Jún. 12-dikén, a' melyben tilalmasoknak hir-
dettetnek ki a' Frájmauerlőzsék, a' Klúbok,
's a' Kávéházakban és Vendégfogadóknban
való titkos tzimboráskodások. Az Idege-
nekre és Utazókra különös vigyázás paran-
tsoltatik.“

Posta-út változás történt Júl. 7-dikénn
a' Német-Birodalom' Sváb Kerülete és
Frantzia-Ország között. A' mióta t. i.
el kezdődött a' had: Kehlen által meg-
szűnt a' posta járni; hanem minden Leve-
lek és Újságok Basíleán által útasítottak.
Az említett napon ellenben, Canstadtból
egyenessen ment a' Posta Kehlen által Fr.
Országba, 's megy azóta is minden nap.

Düzfűzeldorfnak erősebbítése eránt ren-
delések tétettek vólt a' Frantziák' részéről.

de ismét contramándáltattak, a' Véseli Újság' bizonyítása ízerént.

A' Kolóniai Választó - Hertzegséghez tartozó két falui a' Vesztfaliai Kerületnek, ámbár belől esnek a' Pruszfiai Király' Demarkátziója' líneájánn: még is el vittek azokból két Kezeseket a' Frantziák. Mi helyt azonban meg-tudta bizonyossan Klein Frantzia Generális, hogy az említett két helyek valósággal belől esnek a' Demarkátziónn, azonnal szabadonn botsáttatta őket, és semmi adófizetésre nem kényszerítette többé a' két falut.

Norimberga (Nürnberg) Városát, oly keskeny határok közzé szorította az Anspachi és Bayreuthi Markgráf (a' Pruszf. Király) hogy már egy időtől fogva — *a' mint tudni való* — Pruszfus Katonák vagynak még a' Norimbergai külső Városokban is: hanem egy Kaszárnnyában, mely, Gostenhof nevű Külső-Városban vagyon, ugyan csak Nórimbergai Katonák laktak egész tsendességgel Júl. 1-ső napjáig. Ezen a' napon által kívánták a' Pruszfusok magoknak a' Kaszárnnyát: de a' Norimbergiak nem adták. A' Pruszfusok erőszakkal fenyegetődztek, a' minthogy meg is jelentek hadi módra Júl. 3-dikánn a' Kaszárnnya előtt. A' Norimbergaiak látván a' hathatós ellentállásra való tehetetlenségjüket, ki mentek volna már szépszerént, de

a' Nép nem engedte, melynek zenebonáskodását látván a' Prúfszusz Tiszt: el távozott a' Kaszárnnyától.

Ásiának Dél és Napkelet közti meljékén 1786-dik eszt. től fogva birtak már az Anglusok egy Pulopinang vagy Prinz Wallis-Insel nevű Szigetet, melyben sok Magazínomokat állítottak fel a' Chínai hajójaik' számára. Ezt most *Cercey* nevű Frantzia Tengeri-Vezér el foglalta egy kemény viadal után, mely volt az ő hat Fregátjai és két Angl. línei hajók között. — Az Áfrikai partoknál is vettek el a' Fr. Káperek egynehány Angl. hajókat, a' többek között egy Corvettet.

Londonból Jún. 30-dikánn: — „Valamint a' Fr. Direktórium négy Személyeket küld Lille Városába az ott tartandó Békességalkura: szintén úgy négy Biztosokat rendelt oda a' mi Udvarunk is, úgymint: Lord Malmesbury, Morpeth és Gower Lordokat; és Ellis Urat. Az első, tulajdonképpenváló Követ; a' más két Lordok pedig Követség Tanácsosai lesznek; és Ellis Úr Secretárius. Tegnap már el bútsúztak az Udvartól, és ma útnak is indultak 3 Kir. Kurírokkal együtt a' Doveri Kikötőhely felé. Nagyobb hatalommal vagyon most fel-ruházva Lord Malmesbury, mint a' milyennel ment volt Párisba. Jún. 27-dikénn egy Levél küldetett

innét Párisba, melyben meg volt írva, mikor fognak ki-indulni Londonból a' mi Depütátusaink? "

„*Parker*, törvénytelenül emelte magát pártos Admirálisságra, 's ezzel azt nyerte a' boldogtalan, hogy már törvényessenn akasztófára emelteték. Ma délelőtti 11 órakor vala az Executziója, Sandwich nevű lineai hajónn, a' Scheernefzi partnál. A' hóltt teste, egy szomszéd Sziget partján fel-kötöttetett lántzal egy akasztófára, hogy Mindenek láthassák. Az Executzió előtt egy ágy is-tsónakonn, sok örzök között vitetett Parker, Neptun lineai hajóról a' Sandwichra, és ezen vitetése közben, minden pártos Kollégáitól nagy betsülettel bútsút vett; tsupánn az Inflexible lineai hajónn lévőktől nem. Tsendesen mutatta magát utolsó óraiban; de panaszkodott egy Tisztre, hogy Az nem telyesítet az ő általa hozzája küldött Levél' értelmét: melynek telyesítése meg-gátolta volna — *ügymond* — a' Nórii zenebonának oly nagyra lett nevedését. Ki-szententziáztatása után nem lehetett más véle, egy Papon kívül, a' kivel soká beszéllgetett. Penna, tentá, 's papiros is adódott neki, és fel-jegyezte némely nevezetes környülállásait a' maga életének. Írt egynehány Leveleket is az Atyafiához, és egyet kivált igen érzékenyítő ki-fejezésekkel a' Felesé-

géhez, kit két nevendék Árvákkal hagyott özvegyen. Ez a' szerentsétlen Alsószony, egy Instántziát adott bé a' Királynénak Jún. 29-dikénn, vétkes Férje' életéért, melynek váltságául, ezer ginét is ajánlott. Parkernek egy igen tehetős testvére vagyon Londonban. Ez, a' maga bűnös Testvérjének, minekutánna el fogattatott Az: egy 5 font sterlinges bankó-tzédulát küldött. "

„ Parkeren kívül Pompee nevű Fre-gáton is akasztottak fel tegnap két pártos Főket, *Johnson* és *Aschley* nevezetűeket, kik mind ketten szembetűnő jeleit adták az eránt való szíves bánatjoknak, hogy oly szörnyű vétekbe ejtették magokat. Johnson, következő értelmű Levelet írt a' maga Barátjaihoz: „Úgy halok meg mint Barátja Hazámnak, és Barátja a' Szabadságnak és Igazságnak, a' ki minden Embereknek jót kíván. Uram! vedd hozzád Lelkemet, a' Jépus' érdeméért. "

Elegyes Tudósítások.

Abban a' régi Olasz Respublikátskában St. Marinóban is azt kívánja nagy része a' Lakosoknak, hogy a' mely titulusok és rangok bé-tsúfztanak oda az újjabb időkbenn, szűnjenek meg, a' régi fundamentomos Törvénnyei szerént a' Respublikának.

A' Helvétziai Respublika' Gyűlése Júli 1-ső napján kezdődött Frauenfeldbenn,

melyre a' Fr. Respublika' részéről Laqui-
ante Polgár rendeltetett, a' ki most Első
Követség Secretáriussa Basíleában a' Fr.
Követ Bacher mellett.

*Meg-marad e' a' Fr. Respublika és
Helvétzia között továbbra is a' neutrálít-
ás?* Ez olyan Kérdés, melyre úgy ítéljük,
örömet feleletet vár, minden figyelmes
Olvasója az Európai történeteknek.

A' leg-újabb Helvétziai Tudósítások
szerént, el járván Bonaparte a' Helvétu-
soknak Olasz-Országi Birtokaikat, bé-for-
dult ott egynehány Elöljárókhöz, 's oly
bizodalmat nyújtott Nékiek, hogy már
egészszén helyre állott a' jó szomszédság
viszontag, a' Frantzia és a' Helvétziai Res-
publikák között. — Az Olasz-Országi Fr.
Seregnek, a' Helvétziai földön (Vallesian,
Valliserlandon) által való szállítása eránt
nyilatkoztatott kívánságára Bonaparténak
azt felelte a' Tigurumi Cánton, az egész
Helvétziai Respublika' nevében, hogy ezen
Respublika, nem ellenkezik az említett
által-szállításban, tsak hogy az, a' neu-
trálításnak meg-sértődése nélkül essék-meg.
Ezen felelettel meg-érhette Bonaparte, és
meg is érte kétség kívül. Graubünden-
től ugyan, (mely, egy frigyes része Hel-
vétziának) el szakadtak az alatta volt Velt-
liniek, sőt magának Graubündennek né-
mely Distriktussait is kényszeríteni kezdték

a' vélek való egyesülésre, de tsak ugyan reménylették a' Graubündeniek, hogy hajlandó leszék Bonaparte meg-tartani úgy az ő egyességjékben a' Veltlinieket, hogy Azoknak is ezentúl egyenlő jussok légyen ő vélek, és ezen tárgyra nézve, a' Graubündeni Gyűlés, *Planta* nevű Deputátusát küldötte Chur Városából Bonapartéhoz Montebellóba.

Párisból mostanság húsz mázsánnyi Levél és Újság, szokott el küldödni naponként.

A' Fr. Törvényhozó Gyűlésben egy igen fenn forgó tárgya lett mostanság az olyan Papok' ügye, kik a' tőlök kívántt Respublikai esküvéssel nem akartak meg-esküdni. *Mint telyesítettnek ezek eránt a' Törvények?* tudósítást kívánt az Ifjabbik Tanács e' részben a' Direktóriumtól. Ez, feleletül, a' Politzáj-Ministernek egy Tudósítást küldötte által Jún. 24-dikénn a' Törvényhozóknak, mely Tudósításában panasolja a' Minister, hogy a' meg nem esküdt Papokra nézve, oly sok, és a' dolgot jól meg nem határozó Törvények vagynak; hogy azoknak végrehajtásában nagyon különböztek egymástól a' Tisztviselők is: a' mióta pedig a' Törvényhozó Ifjabb Tanács, egészen ellenkező gondolkozás' formáját nyilatkoztat, mint volt az, a' mely szülte az említett Törvényeket;

már az azolta semmit se' tehetnek a' Tisztviselők. A' meg nem esküdtt Papok, csoportossann omlanak vízfzra, 's igyekeznek a' föld-népét magok részére meg-nyerni, és közönséges béketelenkedést okoztak. Napenként veszedelmesebbek a' környüllállások 's a' t. Ezen Tudósítást által adta a' Gyűlés az Isteni-tiszteletre ügyelő Kommiszfziónak. Ennek nevébenn Jún. 26-dikánn, oly értelmű Végzés formát terjesztett Dübrüel, a' Gyűlés' eleibe, hogy a' mely Törvények, számkivettetésre ítélik a' meg nem esküdtt Papokat, töröltes-senek el, és az ilyen Papok is állíttassanak vízfzra a' magok polgári jussaikba. Ezen tárgyról való bővebb tanátskozást, és meg-határozást, el halasztotta a' Gyűlés. — Jún. 28-dikán, 122 Gyűlekezetek jelentették magokat a' Gyűlésnél, hogy ők a' Catholica Religiót követik: 's egy-fzersmind kívánták, hogy adattassanak nekik Templomok és Papok.

A' mely Beszédet Dübrüel tartott volt, a' feljebb említett Végzés' formája' ajánlásának alkalmatosságával, így szóllott benne a' többek között: „A' Frantzia Nemzet hiszen egy Istent. Mivel van Isten: van Religió is. A' Religió magábann foglalja az Isteni szolgálatnak szükséges vóltát. Isteni szolgálatot Papok nélkül nem lehet gondolni. A' Constitútzió, akarja az Isteni

szolgálat' szabadságát: következésképpen köteles a' Státus védelmezni, és bátorságban tartani a' Papokat, 's tartozik egy oly Religió-systemáját fel-állítani, mely, a' köz-tsendességgel és bátorsággal megállhat 's a' t.

Mennyire meg-változtak az idők! így kiált fel egy Párisi Újságíró, minekutánna el beszéltette, hogy Június' vége felé egy Párisi Teátrumban a' Turenne Marsall' halálát producálták a' Játfszók, 's elevenen előadták az első Actusban ezenn nagy Hadi-Vezérnek azon nemes tselekedetét, mely fzerént Frankfurt Városától el nem vette a' nékie ajánlott száz ezer tallért; hanem el adatta a' maga ezüst készületeit, 's úgy segített a' seregenn. Bezzeg más lélektől vezéreltetnek a' Belgiomi Frantzia Komisszariusok és Ágensok, kiket vérzópóknak nevez egy Párisi Levél, 's úgy fest le, hogy Azok, egy veress sipkában, 's hofszú bõ nadrágban (pantalonban) per gyalog ballagtak bé Brüsfszelbe; 's most már pompás kotsikban dölyfösködnek, 's Ásiai bujálkodást követnek el akkor, midõn a' Státus' Creditorai, és Szolgái szinte éhel halnak meg Fr. Országban: mert Belgiomnak gazdagságait õk nyelik el.

Párisi hibás együgyûség.

Némely Párisi Dámák fzeretnék, ha avagy tsak részfzerént is viszsa-térne a'

Paradítsomi ártatlanság' állapotja: hogy me kénytelenítették nehéz ruhákkal terhelni testeiket. Egy, tett is már próbát, ha lehetne e' botránkoztatás nélkül a' Publikum előtt gyengén fedett testet megjeleníteni: mert — *l' Eclair nevű Párisi Újság' bizonyítása szerént* — úgy jelent meg azon a' sétáló helyen, mely Elizeumi mezőnek hívattatik, hogy nem volt egyéb rajta, egy vékony szövésű, egézfűzen által látzó patyolat ruhánál, melyet egy széles pántlika szorított a' derekához. Nem bánta ez az újmódi Nimfa, akármennyi Férjfiak lássák úgy meg úgy ötöt, mint találta volt a' szerentsétlen Acteon egykor meg-látni Diannát: hanem az egy kevésbé viszfza tet-szett néki, hogy seregestől omlottak hozzá a' Nézők, és midőn látta, hogy minden szemtelenségével is viszfza nem tartóztathatja azoknak hasonló szemtelenségét, be ült kotsijába, a' kísérő Gavallérjával együtt, 's hirtelen el hajtattott.

Algírban úgy el hatalmazott a' pestis, hogy Mártzius és Április Hónapokban 15 ezer Emberek hóltak benne rakásra.

Magyar - Ország.

Lendváról Júl. 6-dikán: — „Ma este ide érkezett Királyi Fő-Hertzeg Nádor-Ispányunk Csáktornyáról. A' mint általában jött volna közel Mura-Szerdahelyhez

a' Veszprémi Insurgens Nemes Sereg' táborán: gyönyörködött a' szép sátor-soroknak szemlélésében, melyeket, a' főző tűz-rakások kellemetes módra illumináltak. Kegyelmes Földes Urunk Hertzeg *Eszterzy* Generális, durrogtatta itt lévő Várából az ágyúkat nagy Vendégje' eleibe. Más nap öt Ns Vármegyéknek környékünkre gyülekezett Seregei remekeltek Ő Kir. Fő-Hertzege előtt a' katonai gyakorlásokbann tett jeles előmeneteleikből, úgymint: Veszprém; Komárom; Moson; Győr; és Sopron Vármegyéké. Mindnyájan dicséretet nyertek ezen N. Seregek a' Fő-Hertzegtől. A' Palatínussal lévő Méltóságokon kívül, Hg Eszterházyknál ebédeltek itt Jún. 7 dikén, Szombathelyi Püspök *Szily*, és Zágrábi Püspök Verhovácz Ő Exc. jok; Gróf Festetics György; 3 Gróf Szapáry; Cancelláriai Referendárius Udvari Tanácsos Somogyi Ő Nagyságok, 's több más Fő Uraságok. Asztal felett ágyú durrogások alatt ivott a' fényes Kompánia Ő Felségek' egészségéért. Dél után által ment itt a' Veszprémi Insurgensek' Ns Serege, melyet a' Districtuális Vezér Generális Eszterházy Miklós Ő Hertzege, trombita 's dobzóval és ágyúk' durrogásával köszöntött. Örömének annál nagyobb mértékben lehető nyilatkoztatására, maga is sütogette ki több ízben az ágyúkat.

Nyíregyházáról Júl. 6-dikán: — „Szo-
morú folyamata van itt ennek az efszen-
dőnek, valamint Debretzen Várossa' 's a'
Kúnság' vidékeinn is. A' két egész hóna-
pokig tartott rekkenő nagy hévség és szá-
razság miatt, Szabolts Vármegye' sok
Helységeinek határainn úgy el sült a' me-
ző, hogy sem a' legelő-marháknak nintsen
eledeljek, sem pedig széna és aratás nem
léfzen. Most ugyan kezdenek essők járni,
de már azok itt, tsak a' kukoritzának és
némely kaszálló-réteknek használhatnak ké-
sőre valamit. A' múltt Juniusnak 28-dik
napján, igen nagy és oly forró szélvész
vólt itten, mintha valósággal tüzes lett
vólna, és a' Szöllős-kertekben sok fákat
meg-rontott; sőt a' nagyobbatska szőlő-
termésnek a' szemjeit egy oldalról úgy meg-
pirította, mintha tűz érte vólna. A' ga-
bonának az árra, múltt Május' végén any-
nyira fel ment vólt itt, hogy a' rozsnak
köble 11 's 12 májásokon kezdett vólt
kelni, de már most ismét valami kevés-
sel alább szállott. “

„Az ide való Nemes Insürgens Kato-
naság; melynek száma, mintegy ezerigva-
ló kék formaruhás lovasokból áll, már har-
madik hete, hogy gyakoroltatik Rako-
mazon, igen szép előmenetellel. “

Ns Várasd Vármegye' Administrátor-
ságáért, ezer tallért méltóztatott Felséges

Urunk resolválni esztendőnként Gróf *Ama-
dé* Antal Ö Nagyságának a' Kamara' fun-
dusából, 's egyfzersmind a' taksátis egézf-
zen el engedte.

Béts.

A' Török földről, Bukovinán által
nem mefzfe a' Dniester vizéhez, bé akar-
tak a' Kiköltözött Lengyelek Jún. 28-di-
känn rontani *Deniskó* Vezérjekkel Napke-
leti-Gallítziába; de az ott álló két lovas
Svadron és egy gyalog Ofztály Ts. K. Ka-
tonaság által úgy vízfza-verettettek, hogy
146 hóltt testeket hagytak magok után.
Estek el azonban a' Miéink közzül is 16 an.

A' külső dolgokra ügyelő Ts. K. Stá-
tus-Cancelláriának egy érdemes Tagja Mül-
ler Udvari Tanácsos Úr, a' múltt Szomba-
tonn indúlt Bétsből, Helvétzia felé.

A' Török Követ mellett van egy Iffjú
Secretárius, a' ki Magyarúl és Deákúl
folyvást beszéll. Maga a' Követ tud Fran-
tziáúl és Olaszúl. Még az úgy nevezett
Hejden lakik.

A' Tseh-Országból Vásárra ide jött
Kereskedők álmélkodva beszéllik, hogy
ők, midön az Aufztriai földre bé értek,
mintha más Világra vetődtek vólna által,
mert a' magok Országjokbann, a' mint
útaztak, oly Helységekre találtak, melyek-

ben a' Házak' ablakainn is bé ment a' víz: Aufztriábann pedig a' por hatalmazott el a' nagy szárazság miatt. Tseh-Ország-bann bundát kellett magokra venni: Aufztriában pedig a' nyári öltő-ruha is terhekre kezdett lenni. A' szénára nézve való fogyatkozás azonban, köz mind a' két Tartománnyal: mert Aufztriában a' nagy szárazság! miatt nem nőhetett a' fű; Tseh Országban pedig a' mi nőtt és le kaszállódott: el hordta a' víz.

A' múlt Vasárnap osztogatódtak ki a' jutalmak, Ő Ts. K. Felségeknek jelenlétében, a' Portzellán-fabrikában magokat példás remekjeik által megkülönböztetett Míveseknek, kikről meg kell vallani az irígységnek is, hogy sokra vitték igyekezeteket. Vagyon most ott készen egy Afztali-kézfűlet, melyet ha a' Ts. K. Udvar meg nem tart magának: arra az esetre, a' Nápolyi Követ veszi meg a' Királylya' számára, ki azzal prezentet akar tsinálni az új Felséges Házasoknak. Ezenn kézfűletnek árra mintegy 13 ezer forint. Van a' Fabrikában egy úgy nevezett Model-ház, melyben látni lehet más nevezetes Darabok között Cicerónak Mejj-képét, Apollóét pedig egészszenn a' Római formára.

